TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2005. gada 1. decembrī *

Apvienotās lietas C-394/04 un C-395/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Grieķija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2004. gada 16. jūnijā un kas Tiesā reģistrēti 2004. gada 17. septembrī, tiesvedībā

Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE

pret

Ypourgos Oikonomikon.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*], U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] un A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*] (referents),

* Tiesvedības valoda — grieķu.

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 29. jūnijā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE* vārdā — K. Karlis [*K. Karlis*], *dikigoros*,

— Grieķijas valdības vārdā — E. M. Mamuna [*E.-M. Mamouna*] un S. Trekli [*S. Trekli*], kā arī V. Kiriazopuls [*V. Kyriazopoulos*], pārstāvji,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*] un A. Tīmane [*A. Tiemann*], pārstāvji,

— Kipras valdības vārdā — A. Miltiadu-Omiru [*A. Miltiadou-Omirou*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — D. Triandafilu [*D. Triantafyllou*], pārstāvis,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 15. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktu Padomes 1977. gada 17. maija Sestajā direktīvā 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Sestā direktīva").

2 Šie lūgumi tika iesniegti saistībā ar prāvām starp *Diagnostiko & Therapeftiko Kentro Athinon-Ygeia AE* (turpmāk tekstā — "*Ygeia*"), kas ir privāto tiesību juridiska persona, kura nodarbojas ar slimnīcas un medicīniskās aprūpes nodrošināšanu, un *Ypourgos Oikonomikon* (finanšu ministrs) par to, ka *Dimosia Oikonomiki Ypiresia Forologias Anonymon Emborikon Etairion Athinon* (Atēnu nodokļu dienests, kas atbildīgs par nodokļu uzlikšanu akciju sabiedrībām) atteicies tai piešķirt atbrīvojumu no pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā — "PVN") attiecībā uz darbībām, kas ir cieši saistītas ar hospitalizēšanu un veselības aprūpi, proti, telefona pakalpojumu sniegšanu un televizoru iznomāšanu slimnīcā ievietotām personām, kā arī gultasvietas un ēdiena nodrošināšanu to piederīgajiem.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

"1. Ciktāl tas nav pretrunā ar citiem Kopienas noteikumiem, dalībvalstis atbrīvo turpmāk minētās darbības atbilstīgi noteikumiem, ko tās pieņem, lai nodrošinātu pareizu un godīgu šo atbrīvojumu piemērošanu un lai nepieļautu nekādu nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu:

[..]

b) slimnīcas aprūpi [hospitalizēšanu] un medicīnisko aprūpi, kā arī ar tām cieši saistītas darbības, ko veic publisko tiesību subjekti, vai sociālos apstākļos, kas līdzinās apstākļiem, ko piemēro publisko tiesību subjektiem, — slimnīcas, medicīniskās aprūpes vai diagnostikas centri vai arī citas pienācīgā kārtā atzītas līdzīgas iestādes."

4 Šīs pašas direktīvas 13. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunkts paredz:

"b) preču piegādei vai pakalpojumu sniegšanai nepiešķir 1. punkta b), g), h), i), l), m) un n) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu, ja:

— tas nav būtiski svarīgs atbrīvotajiem darījumiem,

— pamatmērķis ir gūt organizācijai papildu ienākumus, veicot darījumus, kas tieši konkurē ar komercuzņēmumu darījumiem, kuriem jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis."

Valsts tiesiskais regulējums

5 18. panta 1. punkta d) apakšpunktā likumā Nr. 1642/1986 par pievienotās vērtības nodokļa piemērošanu un citiem noteikumiem (*FEK A' 125*) ir noteikts:

"No nodokļa ir atbrīvotas [šādas darbības]:

[..]

d) hospitalizēšana un medicīniskā aprūpe, kā arī ar to cieši saistīta preču piegāde un pakalpojumu sniegšana, ko nodrošina personas, kuras darbojas saskaņā ar likumu. Šiem pakalpojumiem tiek pielīdzināti arī tādi pakalpojumi, ko snieguši uzņēmumi, kuri piedāvā atveseļošanās un ūdensdziedniecības procedūras."

Pamata prāvas un prejudiciālais jautājums

6 Pēc *Ygeia* grāmatvedības dokumentu pārbaudes attiecībā uz taksācijas periodiem, kas atbilst 1992. un 1993. gadam, *Dimosia Oikonomiki Ypiresia Forologias Anonymon Emborikon Etairion Athinon* uzskatīja, ka tās ienākumiem, kas gūti, pirmkārt, sniedzot telefona pakalpojumus un iznomājot televizorus slimnīcā ievietotām personām, un, otrkārt, nodrošinot gultasvietas un ēdienu viņu piederīgajiem, bija jāuzliek PVN, jo šos pakalpojumus nevar uzskatīt par darbībām, kuras ir cieši saistītas ar hospitalizēšanu vai medicīnisko aprūpi. Tādējādi tā laboja šīs sabiedrības nodokļu parāda summu, pieņemot divus atsevišķus lēmumus, kas attiecas uz katru no abiem attiecīgajiem gadiem.

7 Par minētajiem lēmumiem *Ygeia* iesniedza prasību *Dioikitiko Protodikeio Athinon* (Atēnu Administratīvā pirmās instances tiesa) un pēc tam — apelācijas sūdzību *Dioikitiko Efeteio Athinon* (Atēnu Administratīvā apelācijas tiesa). Savas prasības pamatojumam *Ygeia* norāda, ka attiecīgo pakalpojumu sniegšana ir saistīta ar slimnīcā ievietoto personu aprūpi un ar viņu sabiedrisko attiecību saglabāšanu un tādējādi arī ar viņu atveseļošanās paātrināšanu, radot psiholoģiski labvēlīgus apstākļus. Šīs prasības tika noraidītas, jo, tā kā apstrīdēto pakalpojumu mērķis bija atvieglot slimnieku uzturēšanos slimnīcā un tā kā tie nebija saistīti ar viņiem nepieciešamo aprūpi, nevar uzskatīt, ka minētie pakalpojumi ir cieši saistīti ar hospitalizēšanu.

8 *Ygeia* iesniedza apelācijas sūdzības par *Dioikitiko Efeteio Athinon* pieņemtajiem spriedumiem *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts padome).

9 Lēmumos par prejudiciāla jautājuma uzdošanu *Symvoulio tis Epikrateias* norāda — ir skaidrs, ka *Ygeia* kā privāto tiesību juridiska persona atbilst nosacījumiem, kas ir izvirzīti atbrīvošanai no PVN saistībā ar slimnīcas un medicīnisko aprūpi, kā arī ar darbībām, kuras ar to ir cieši saistītas. Prasītāja uzskata, ka rodas vienīgi jautājums par to, vai apstrīdētie pakalpojumi ietilpst jēdzienā "[..] cieši saistītas darbības" ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi vai [tomēr] ne.

10 Iesniedzējtiesa šajā sakarā norāda, ka šis jēdziens Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punktā nav definēts. Tā tomēr norāda, ka, pamatojoties uz šīs direktīvas 13. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem kritērijiem, varētu uzskatīt, ka darbība ir cieši saistīta ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi tad, ja, pirmkārt, tā noteikti ir nepieciešama, lai varētu veikt darbības, kurām ir piešķirts atbrīvojums, un, otrkārt, tās mērķis nav radīt papildu ienākumus personai, kas sniedz pakalpojumus, attiecībā uz kuriem ir piešķirts atbrīvojums. Iesniedzējtiesa piebilst, ka 2003. gada 6. novembra spriedumā lietā C-45/01 *Dornier, Recueil*, I-12911. lpp., 33.–35. punkts, Tiesa atzina, ka tas, vai darbība ietilpst jēdzienā "[..] cieši saistītas darbības", ir atkarīgs no tās papildinošā rakstura. Tas nozīmē, ka ir jānosaka, vai šī darbība tās adresātiem ir līdzeklis, kas tiem dod iespēju ar visizdevīgākajiem nosacījumiem saņemt citus pakalpojumus, vai arī tā veido atsevišķu mērķi.

11 Šajos apstākļos *Symvoulio tis Epikrateias*, izskatot prasību, kas saistīta ar taksācijas periodu, kurš atbilst 1992. gadam, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu (lieta C-394/04):

"Vai pakalpojumi, ko sniedz [Sestās direktīvas] 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzētās personas un kas ir saistīti, pirmkārt, ar to, ka slimniekiem

tiek dota iespēja izmantot telefonu un televizoru, un, otrkārt, ar ēdiena un gultasvietas nodrošināšanu slimnieku piederīgajiem, ir uzskatāmi par darbībām, kas cieši saistītas ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi iepriekš minētās normas nozīmē, ja tie ne tikai papildina aprūpi, bet arī noteikti ir nepieciešami šai aprūpei?"

12 Saistībā ar taksācijas periodu, kas atbilst 1993. gadam, šī tiesa nolēma atlikt lēmuma pieņemšanu par tai iesniegto prasību līdz brīdim, kad Tiesa būs atbildējusi uz iepriekš minēto jautājumu (lieta C-395/04).

13 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 14. oktobra rīkojumu lietas C-394/04 un C-395/04 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesā, kā arī galīgā sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālo jautājumu

14 Uzdodot jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai telefona pakalpojumi un televizoru iznomāšana slimnīcā ievietotām personām, ko nodrošina Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzēts aprūpes uzņēmums, kā arī gultasvietas un ēdiena nodrošināšana minēto personu piederīgajiem, kuru veic šis uzņēmums, ir uzskatāma par darbībām, kas cieši saistītas ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi šīs normas nozīmē.

15 Vispirms ir jāatgādina, ka atbilstoši judikatūrai Sestās direktīvas 13. pantā paredzētie atbrīvojumi ir jāinterpretē šauri, pieņemot, ka tie ir izņēmumi no vispārēja principa, atbilstoši kuram PVN tiek iekasēts par katru pakalpojumu, ko nodokļu maksātājs ir sniedzis pret atlīdzību (2002. gada 20. jūnija spriedums lietā C-287/00 Komisija/

Vācija, *Recueil*, I-5811. lpp., 43. punkts, un 2005. gada 26. maija spriedums lietā C-498/03 *Kingscrest Associates* un *Montecello*, Krājums, I-4427. lpp., 29. punkts). Minētie atbrīvojumi ir patstāvīgi Kopienu tiesību jēdzieni, kuru mērķis ir novērst atšķirības PVN režīma piemērošanā dažādās dalībvalstīs (1999. gada 25. februāra spriedums lietā C-349/96 *CPP*, *Recueil*, I-973. lpp., 15. punkts, un 2001. gada 8. marta spriedums lietā C-240/99 *Skandia*, *Recueil*, I-1951. lpp., 23. punkts).

16 Turklāt Sestās direktīvas 13. panta A daļā ir paredzēts, ka no PVN ir atbrīvotas dažas darbības vispārējās interesēs. Šī norma tomēr paredz, ka ne pilnīgi visām, bet gan tikai tajā uzskaitītām un ļoti sīki aprakstītām darbībām vispārējās interesēs nepiemēro PVN (skat. it īpaši 1998. gada 12. novembra spriedumu lietā C-149/97 *Institute of the Motor Industry*, *Recueil*, I-7053. lpp., 18. punkts, un 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-8/01 *Taksatorringen*, *Recueil*, I-13711. lpp., 60. punkts).

17 Kā Tiesa jau ir konstatējusi, minētās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā nav definēts ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi "[..] cieši saistītu darbību" jēdziens (2001. gada 11. janvāra spriedums lietā C-76/99 Komisija/Francija, *Recueil*, I-249. lpp., 22. punkts). Neraugoties uz to, no šīs normas noteikumiem izriet, ka tas neattiecas uz pakalpojumiem, kam nav nekādas saistības ne ar šo pakalpojumu saņēmēju hospitalizēšanu, ne arī ar medicīnisko aprūpi, kuru pēdējie minētie, iespējams, ir saņēmuši (iepriekš minētais spriedums lietā *Dornier*, 33. punkts).

18 Līdz ar to ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi "[..] cieši saistītu darbību" jēdzienā, kas ir paredzēts šīs direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā, pakalpojumi ietilpst tikai tad, ja tie faktiski ir sniegti kā papildu pakalpojumi, to saņēmējus hospitalizējot vai viņiem nodrošinot medicīnisko aprūpi, kas ir uzskatāma par galveno pakalpojumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dornier*, 35. punkts).

19 No judikatūras izriet, ka pakalpojumu var uzskatīt par tādu, kas ir sniegts papildus galvenajam pakalpojumam, ja tas nav galvenais mērķis, bet gan tikai līdzeklis, ar kura palīdzību ar visizdevīgākajiem nosacījumiem ir iespējams saņemt pakalpojumu sniedzēja nodrošināto galveno pakalpojumu (šajā sakarā skat. it īpaši 1998. gada 22. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-308/96 un C-94/97 *Madgett* un *Baldwin*, *Recueil*, I-6229. lpp., 24. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Dornier*, 34. punkts).

20 Šajā sakarā *Ygeia* apgalvo, ka ar izmitināšanu un ēdināšanu saistītie pakalpojumi, kas tiek sniegti slimnīcā ievietoto personu piederīgajiem, tādējādi dodot viņiem iespēju slimnīcā ievietotajām personām sniegt psiholoģisku atbalstu un palīdzēt gadījumā, ja situācijā, kādā viņi atrodas, tie vairs nespēj vieni paši tikt galā ar ikdienas dzīves vajadzībām, veicina viņu ātrāku atveseļošanos, daļēji samazinot arī slimnīcas palīgdarbinieku darba slodzi. Telefona pakalpojumi un televizoru iznomāšana slimnīcā ievietotajām personām dod viņām iespēju uzturēt sakarus ar ārpasauli, kas viņiem nodrošina tādu psiholoģisko stāvokli, kurš garantē ātrāku atveseļošanos, un tādā veidā samazina galīgās izmaksas par uzturēšanos slimnīcā. *Ygeia* uzskata, ka no iepriekš minētā izriet, ka kritērijs, kas ir jāņem vērā, lai noteiktu, vai šādi pakalpojumi ietilpst ar hospitalizēšanu un ar medicīnisko aprūpi "[..] cieši saistītu darbību" jēdzienā, ir paša slimnieka vēlēšanās, kas ir lūdzis, lai viņam tiktu sniegti minētie pakalpojumi, jo viņš tos ir atzinis par nepieciešamiem, lai varētu atveseļoties.

21 Šim argumentam nevar piekrist.

22 Lai noteiktu, vai pamata prāvās esošie pakalpojumi ir līdzeklis, kas ir izmantojams, lai ar visizdevīgākajiem nosacījumiem varētu saņemt *Ygeia* sniegtos pakalpojumus, kuri ir saistīti ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi, jāņem vērā mērķis, ar kādu minētie pakalpojumi tiek sniegti, kā to ir norādījušas visu to dalībvalstu valdības, kas ir iesniegušas apsvērumus, un Eiropas Kopienu Komisija (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Francija, 24. punkts).

23 Atbrīvojumam, kas attiecas uz darbībām, kuras ir cieši saistītas ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi, un kas paredzēts Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā, ir jānodrošina tas, ka iespēja izmantot medicīnisko un slimnīcas aprūpi netiek padarīta nepieejama šīs aprūpes augsto izmaksu dēļ, ja šai aprūpei vai arī ar to cieši saistītajām darbībām tiek piemērots PVN (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Francija, 23. punkts).

24 Šajā normā paredzētās medicīniskās un slimnīcas aprūpes mērķis saskaņā ar judikatūru ir diagnosticēt, dziedēt un iespēju robežās ārstēt slimības un veselības traucējumus (iepriekš minētais spriedums lietā *Dornier*, 48. punkts).

25 Līdz ar to, ņemot vērā minētās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzētā atbrīvojuma mērķi, no iepriekš minētā izriet, ka tikai tādus pakalpojumus, kas ir loģiski saistīti ar hospitalizēšanu un medicīniskās aprūpes pakalpojumu sniegšanu un kas ir pēdējo minēto pakalpojumu sniegšanas procesa būtisks posms, kas nepieciešams, lai sasniegtu šo pakalpojumu sniegšanas mērķus, proti, nodrošinātu ārstniecību, var uzskatīt par "[..] cieši saistītām darbībām" šīs normas nozīmē. Veselības aprūpes izmaksas var ietekmēt tikai tādi pakalpojumi, kuriem piešķirtais konkrētais atbrīvojums dod iespēju tos padarīt pieejamus indivīdiem.

26 Šo secinājumu, kā to pamatoti uzsver minētās valdības, kas iesniegušas apsvērumus, apstiprina šīs direktīvas 13. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunkta pirmais ievilkums, saskaņā ar kuru dalībvalstis atbrīvojumu nepiešķir tā paša panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem pakalpojumiem, ja tie nav nepieciešami no nodokļa atbrīvoto darbību veikšanai. Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 30.–32. punktā, šī norma, kas dalībvalstīm ir obligāti jāievēro, paredz nosacījumus, kuri ir jāņem vērā, interpretējot dažādus tajā minētus atbrīvojumu piešķiršanas gadījumus,

kas tāpat kā šīs pašas direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzētais gadījums attiecas uz pakalpojumiem vai piegādēm, kas ir "cieši saistītas" vai kam ir "cieša saikne" ar darbību vispārējās interesēs.

27 Turklāt ir jānorāda, ka iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Vācija 48. un 49. punktā Tiesa — attiecībā uz Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta i) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu tiklāt, ciktāl tas attiecas uz pakalpojumiem, kas ir "cieši saistīti" ar universitātes izglītību,– ir atzinusi, ka dārgu izpētes projektu īstenošana, kaut arī to varētu uzskatīt par ļoti noderīgu universitātes izglītības sistēmā, nav noteikti nepieciešama, lai sasniegtu minētās sistēmas izvirzīto mērķi, proti, nodrošinātu studentu apmācību, lai viņi varētu veikt profesionālo darbību, un ka tādējādi uz to nevar attiekties minētais atbrīvojums.

28 Ņemot vērā minētās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzētā atbrīvojuma mērķi un šī panta 2. punkta b) apakšpunkta noteikumus, šiem secinājumiem, kā ģenerāladvokāts pēc būtības ir norādījis secinājumu 35. punktā, ir nozīme, arī interpretējot ar hospitalizēšanu un veselības aprūpi "cieši saistītas darbības" jēdzienu, kas dots pirmajā no minētajām normām.

29 No tā izriet, ka pakalpojumiem, kas tāpat kā pamata prāvās esošie pakalpojumi var palielināt slimnīcā ievietoto personu komfortu un labsajūtu, parasti nevar piešķirt šīs direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu. Citādāk varētu būt tikai tad, ja šie pakalpojumi būtu noteikti nepieciešami, lai sasniegtu hospitalizēšanai un medicīniskajai aprūpei izvirzītos mērķus, proti, nodrošinātu ārstniecību, saistībā ar kuriem attiecīgie pakalpojumi tiem sniegti.

30 Tas, vai sniegtie pakalpojumi noteikti ir nepieciešami, ir jānosaka iesniedzējtiesai, ņemot vērā visus konkrētos tajā izskatāmo prāvu apstākļus un attiecīgā gadījumā arī attiecīgiem pacientiem dotos ārsta norādījumus.

31 Šos secinājumus nevar apšaubīt, pamatojoties uz *Ygeia* norādītajiem argumentiem, ka Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā minētais ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi "[..] cieši saistītas darbības" jēdziens, ņemot vērā atbrīvojuma piešķiršanas mērķi, nav jāinterpretē ļoti šauri (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Francija, 23. punkts). Kā jau tas izriet no šī sprieduma 25. punkta, PVN piemērošana pakalpojumiem, kuriem nepiemīt papildu pakalpojumu raksturs, nepalielina izmaksas, kas ir saistītas ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi, kuras pieejamību indivīdiem šajā normā ir mēģināts nodrošināt, jo šie pakalpojumi nav noteikti nepieciešami, lai sasniegtu tajos izvirzīto mērķi, proti, nodrošinātu ārstniecību (šajā sakarā skat. 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-307/01 *D'Ambrumenil* un *Dispute Resolution Services*, *Recueil*, I-13989. lpp., 59. punkts).

32 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 47. punktā, PVN piemērošana šādiem pakalpojumiem atbilst nodokļu neitralitātes principam, kas it īpaši liedz līdzīgiem pakalpojumiem, kas tātad konkurē savā starpā, piemērot atšķirīgus nosacījumus saistībā ar PVN (2003. gada 23. oktobra spriedums lietā C-109/02 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-12691. lpp., 20. punkts).

33 Pretēji tam, ko apgalvo *Ygeia*, un kā to pamatoti uzsver Vācijas valdība, ja aprūpes uzņēmums sniedz tādus pakalpojumus kā pamata prāvā apstrīdētie pakalpojumi, tas konkurē ar nodokļu maksātājiem, kuri sniedz tādus pašus pakalpojumus, piemēram, ar telefona pakalpojumu vai televīzijas pakalpojumu sniedzējiem, ja jautājums ir par šāda veida pakalpojumiem, kas tiek sniegti slimnīcā ievietotām personām, kā arī ar viesnīcām un restorāniem, ja jautājums ir par slimnieku piederīgo personu izmitināšanas pakalpojumiem.

34 Atbilstoši Sestās direktīvas 13. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam arī pamata prāvās esošajiem pakalpojumiem nevar piemērot šīs pašas direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu, ja to galvenais mērķis ir radīt papildu ienākumus personai, kas tos sniedz, un šis fakts iesniedzējtiesai ir jānoskaidro, pamatojoties uz konkrētiem tajā izskatāmo prāvu apstākļiem.

35 Tādējādi uz uzdoto jautājumu ir jāatbild tā, ka telefona pakalpojumu sniegšana un televizoru iznomāšana slimnīcā ievietotajām personām, ko veic Sestās direktīvas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā paredzētās personas, kā arī gultasvietas un ēdiena nodrošināšana slimnieku piederīgajiem parasti nav uzskatāmas par darbībām, kuras cieši saistītas ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi šīs normas nozīmē. Citādi varētu būt tikai tad, ja šie pakalpojumi būtu noteikti nepieciešami, lai sasniegtu hospitalizēšanai un medicīniskajai aprūpei izvirzītos mērķus, proti, nodrošinātu ārstniecību, un ja to galvenais mērķis nebūtu to sniedzējiem radīt papildu ienākumus no darbībām, kas veiktas, tieši konkurējot ar to uzņēmumu pakalpojumiem, kuri maksā PVN.

Tas, vai sniegtie pakalpojumi atbilst šiem nosacījumiem, iesniedzējtiesai ir jānosaka, ņemot vērā visus konkrētos tajā izskatāmo prāvu apstākļus un attiecīgā gadījumā arī attiecīgiem pacientiem dotos ārsta norādījumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

36 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **telefona pakalpojumu sniegšana un televizoru iznomāšana slimnīcā ievietotām personām, ko veic personas, kuras paredzētas 13. panta A daļas 1. punkta b) apakšpunktā Padomes 1977. gada 17. maija Sestajā direktīvā 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze, kā arī gultasvietas un ēdiena nodrošināšana slimnieku piederīgajiem parasti nav uzskatāmas par darbībām, kas cieši saistītas ar hospitalizēšanu un medicīnisko aprūpi šīs normas nozīmē. Citādi varētu būt tikai tad, ja šie pakalpojumi būtu nepieciešami, lai sasniegtu hospitalizēšanai un medicīniskajai aprūpei izvirzītos mērķus, proti, nodrošinātu ārstniecību, un ja to galvenais mērķis nebūtu to sniedzējiem radīt papildu ienākumus no darbībām, kas veiktas, tieši konkurējot ar to uzņēmumu pakalpojumiem, kas maksā pievienotās vērtības nodokli;**

2) **tas, vai sniegtie pakalpojumi atbilst šiem nosacījumiem, iesniedzējtiesai ir jānosaka, ņemot vērā visus konkrētos tajā izskatāmo strīdu apstākļus un attiecīgā gadījumā arī attiecīgiem pacientiem dotos ārsta norādījumus.**

[Paraksti]